Valtiovarainministeriö NEUVOSTORAPORTTI VM2018-00416

EUS Ikonen Susanna(VM), Morén Pekka(VM), Haanpää Tiina(VM)

26.06.2018

JULKINEN

Asia
Ecofin-neuvosto 22.6.2018; yhteenvetoraportti

Kokous
Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 22.06.2018

Ecofin-neuvostossa ei päästy yhteisymmärrykseen lyhyen aikavälin parannuksista arvonlisäverotuksessa. Ehdotettuihin neljään parannusehdotukseen ei liity sisällöllisiä erimielisyyksiä. Sitä vastoin, viidennen elementin lisääminen kokonaisuuteen on koettu ongelmalliseksi.

Ecofin-neuvosto pani myös merkille puheenjohtajan edistymiraportin eurooppalaiseen talletussuojaan liittyen, hyväksyi neuvoston suositukset vuoden 2018 kansallisista uudistusohjelmista ja neuvoston lausunnot päivitetyistä vakaus- tai lähentymisohjelmista, hyväksyi vakaus- ja kasvusopimukseen liittyviä päätöksiä ja suosituksia, sekä huomioi komission ja Euroopan keskuspankin lähentymisraportit.

Euroryhmä pääsi sopuun Kreikan neljännestä ja viimeisestä väliarviosta sekä toimista, jotka toteutetaan Kreikan ohjelman päättyessä. Lisäksi euroryhmässä keskusteltiin Espanjan alustavasta talousarviosuunnitelmasta, sekä Kansainvälisen valuuttarahaston arviosta euroalueen taloudesta, saatiin tietoa Kyproksen ohjelman jälkeisen valvonnan tuloksista, kuultiin Italian ja Espanjan uusien hallitusten politiikkaprioriteeteista, sekä hyväksyttiin euroryhmän työohjelma loppuvuodelle 2018. Euroryhmän laajennetussa kokoonpanossa keskusteltiin valmistautumisesta kesäkuun eurohuippukokoukseen, jonka odotetaan linjaavan yhteisen kriisinratkaisurahaston varautumisjärjestelystä EVM:n yhteyteen.

Lyhyen aikavälin parannukset arvonlisäverotuksessa

Puheenjohtaja esitteli, miten arvonlisäverotusjärjestelmässä olevia käytännön puutteita oltaisiin ehdotuksen mukaan korjaamassa neljällä parannuksella, vastauksena marraskuun 2016 Ecofin-päätelmiin. Näihin neljään parannukseen ei liity sisällöllisiä erimielisyyksiä. Sitä vastoin, kokonaisuuteen lisätty viides elementti (kustannustenjakoryhmien jäsenilleen myymät palvelut) on koettu ongelmalliseksi jäsenmaissa.

Myöskään komissio ei ole sitä valmis hyväksymään, vaan katsoo, mm. että vapaaehtoisuus on omiaan vääristämään tilannetta sisämarkkinoilla ja territoriaaliperiaate on syrjivä ja loukkaa sijoittautumisvapautta. Lisäys on myös tehty työryhmävaiheessa, mikä loukkaa komission aloiteoikeutta. Komissio on lähestymässä asiaa finanssipalveluita laajemmin koskevan uudistuksen muodossa. Muutamat jäsenmaat (Ranska, Italia) kuitenkin tukivat viidettä ratkaisua ja ehdottivat asian tuomista heinäkuun Ecofiniin. Toiset jäsenmaat taas tukivat neljän ratkaisun hyväksymistä nyt ja osa jäsenmaista kannatti viidenteen parannukseen palaamista myöhemmin. Yhteisymmärrystä ehdotuksesta ei löytynyt, eikä puheenjohtaja ottanut kantaa seuraaviin käsittelyvaiheisiin.

Eurooppalainen talletussuojajärjestelmä EDIS

Puheenjohtaja esitteli työryhmätason neuvotteluiden edistymistä Coreperissä hyväksytyn puheenjohtajan edistymisraportin perusteella. Asiakohdassa ei käyty keskustelua.

Muut asiat

Puheenjohtaja esitteli 28 ajankohtaisen lainsäädäntöhankkeen tilannetta. Komissio kiitti Bulgariaa erityisesti yleisnäkemyksen saavuttamisesta pankkiunioniin ja riskien vähentämiseen liittyvästä RRM-paketista. Pääomamarkkinaunioniin liittyvästä 13 esityksestä tosin vain kolme on saatu päätökseen. Puheenjohtaja esitteli myös, miten maksukyvyttömyysdirektiivistä on päästy osittaiseen yleisnäkemykseen. Tarkoitus on päästä ehdotuksesta ratkaisuun tämän vuoden aikana. Komissio korosti aiheen tärkeyttä myös pääomamarkkinaunionin kannalta, valitettavasti oikeusministeriöt ovat poistaneet useita tärkeitä kohtia ehdotuksesta ja ehdotuksen käsittely on viivästynyt.

Neuvoston suositukset vuoden 2018 kansallisista uudistusohjelmista ja neuvoston lausunnot päivitetyistä vakaus- tai lähentymisohjelmista

Komissio totesi suositusten pääviestin olevan, että nyt käsillä olevat hyvät ajat taloudessa tulisi hyödyntää paremmin jäsenmaiden talouksien kuntoon saattamisessa, mutta suoriutuminen vaihtelee nyt paljon eri maiden välillä. Suositukset ja lausunnot todettiin hyväksytyiksi. Seuraavaksi suositukset etenevät Eurooppa-neuvostoon, jonka jälkeen palaavat neuvoston virallisesti vahvistettaviksi.

Neuvoston päätökset ja suositukset koskien vakaus- ja kasvusopimuksen toimeenpanoa

Neuvosto hyväksyi art. 126(4) mukaiset lausunnot Italian ja Belgian velkaraporteista ja neuvoston päätöksen Ranskan liiallisen alijäämän menettelyn poistamisesta.

Komission ja Euroopan keskuspankin lähentymisraportit

Kahden vuoden välein valmisteltavat komission ja Euroopan keskuspankin lähentymisraportit (Bulgaria, Tshekki, Kroatia, Unkari, Puola, Romania, Ruotsi) merkittiin tiedoksi. Seuraavan kerran lähentymisraportit valmistellaan kesäkuuksi 2020.

Ecofin-aamiaiskokous

Ecofin-aamiaisella aiheina oli tavanomaiseen tapaan euroryhmän raportointi. Lisäksi komissaari Oettinger esitteli lyhyesti komission tulevan monivuotisen rahoituskehyksen ehdotustaan. Ranskan ja Saksan yhteinen esitys EMU:n syventämiseksi oli myöskin esillä. Koska EMU:n syventämisestä, ml. Ranskan ja Saksan yhteinen ehdotus, oli keskusteltu jo laajennetussa euroryhmässä edellisenä iltana, siitä ei aamiaisella keskusteltu laajasti.

Euroryhmä 21.6.2018

1. IMF artikla IV –konsultaatio euroalueella

IMF esitteli euroryhmälle arvioitaan euroalueen taloudesta ja sen pohjalta käytiin keskustelu. IMF:n arvioon voitiin pääosin yhtyä mm. euroalueen talouskasvun ja sen alasuuntaisten riskienkin osalta, mutta pankkiunionin osalta näkemys tarpeesta sopia yhteisestä eurooppalaisesta talletussuojasta ei saanut kaikkien euromaiden kannatusta. IMF:n euroalueen artikla IV –konsultaatio julkaistaan kesäkuun loppuun mennessä.

2. Kreikka – tilannekatsaus

Euroryhmä pääsi sopuun Kreikan väliarviosta ja toimista, jotka toteutetaan Kreikan ohjelman päättyessä maan velkakirjamarkkinoille paluun varmistamiseksi. Euroryhmän julkilausuma julkaistiin kokouksen jälkeen. Sopu kattaa neljä pääaluetta.

1) Ohjelman toteutus ja kasvustrategia

   Kreikka saa elokuussa päätökseen talouden vakautusohjelman. Onnistuneen ohjelman perustana on julkisen talouden vakautus ja laajat rakenteelliset uudistukset hallinnon, julkisen talouden, rahoitusjärjestelmän ja talouskasvu edellytysten parantamisen alueilla. Talouden näkymät ovat myönteiset ja Kreikka on sitoutunut jatkamaan uudistusten toteuttamista ohjelman jälkeen. Keskeisiä alueita ovat jatkossa etenkin investointiolosuhteiden ja kasvupotentiaalin kehittäminen. Kreikka saa jatkossakin komissiolta ja kansainvälisiltä instituutioilta teknistä tukea uudistusten eri alueilla.

2) Lainaerä ja kassapuskuri

Euroryhmä päätti, että Kreikan viimeinen lainaerä on 15 mrd. euron suuruinen. Lainaerä käytetään velkahoitomenoihin ja kassapuskuriin, joka tarjoaa suojaa ennakoimattomien rahoitustarpeiden varalle. Varat tallennetaan sulkutilille ja sitä käytetään EVM:n ja komission valvonnassa. Kreikan rahoitustukiohjelmaan varatusta 86 mrd. euron enimmäismäärästä jää käyttämättä 24,1 mrd. euroa.

3) Velkakestävyys ja perusylijäämä

Julkisen talouden vakaus ja kasvua tukevan talouspolitiikan jatkuminen ovat velkakestävyyden perusta. Kreikka sitoutuu pitämään julkisen talouden perusylijäämän 3,5 % tasolla suhteessa bruttokansantuotteeseen 2022 saakka ja sen jälkeen vähintään 2,2 % tasolla 2060 saakka.

Euroryhmä vahvisti jo aikaisemmin sovitusti, että bruttorahoitustarpeiden tavoitetasoksi asetetaan 15 % bruttokansantuotteesta keskipitkällä aikavälillä ja 20 % pitkällä aikavälillä velkakestävyyden saattamiseksi vakaalle uralle. Tavoitteena saavuttamiseksi sovittiin erityisesti seuraavista toimista.

- ERVV-lainan yhdessä (11,3 mrd. €) lainaerässä oleva korkomarginaali (2 %) poistetaan.

- Euromaiden kansallisten keskuspankkien hallussa olevien Kreikan valtion velkakirjojen tuottojen tuloutusta Kreikalle ohjelman päätyttyä jatketaan. Tuloutuksia tehdään vuosina 2018-2022 puolin vuoden välein sitä mukaa kun Kreikka etenee talousuudistusten jatkamisessa. Saadut varat Kreikka käyttää velanhoitomenoihin tai ohjelmassa sovittuihin investointeihin.

- ERVV-lainojen laina-aikojen pidennetään 10 vuodella sekä lisäksi lyhennyksiä ja koronmaksua lykätään 10 vuodella.

Euroryhmä sopi lisäksi, että mahdollisista jatkotoimista päätetään tarvittaessa myöhemmin, viimeistään vuonna 2032, jolloin ERVV:n lainojen lyhennysvapaa jakso päättyy.

4) Ohjelman jälkeinen valvonta

EVM:n rahoitustukea saanut maa on ohjelman jälkeisessä valvonnassa niin kauan, kunnes 75 % sen saamasta rahoitustuesta on maksettu takaisin. Valvonnasta vastaavat komissio, EKP ja EVM:n. Kreikan osalta sovelletaan ns. tiukennettua valvontaa, jossa tarkastukset tehdään neljännesvuosittain tavanomaisen puolivuotistarkastelun sijaan. Tarkastuskäynteihin osallistuu myös IMF:n kanssa niin kauan, kun Kreikka on maksanut IMF:lle lainansa takaisin. Osana ohjelman jälkeistä strategiaa, sovittuja velkahuojennustoimia asetetaan ehdollisiksi talousuudistusten jatkumiselle.

3. Kypros – ohjelman jälkeinen valvonta

Euroryhmä sai instituutioilta (komissio, EKP, EVM, IMF) katsauksen Kyproksen rahoitustukiohjelman jälkeisen valvonnan neljännen raportin keskeisiin aiheisiin. Kyproksen talous on toipunut hyvin, mutta pankkien

järjestämättömien luottojen suuri määrä ja heikko kannattavuus ovat kuitenkin edelleen huolenaiheita. Tämän informaation yhteydessä ministerit saivat lisätietoa viime aikoina huomiota herättäneen Kyproksen toiseksi suurimman pankin, Cyprus Cooperative Bankin myyntiprosessista sekä sen tukemisesta valtion varoilla.

4. Espanjan päivitetty alustava talousarviosuunnitelma (DBP)

Euroryhmä keskusteli Espanjan keväällä komissiolle toimittamasta alustavasta talousarviosuunnitelmasta. Tarkoituksena on suunnitelman perusteella arvioida mahdollisia poikkeamia viimeisimmässä vakausohjelmassa esitetystä julkisen talouden strategiasta. Espanja on vakaus- ja kasvusopimuksen korjaavassa osassa. Ennusteiden valossa Espanjan pääsee eroon liiallisesta alijäämästään määräaikaan mennessä eli vuoden 2018 aikana. Euroryhmä piti tervetulleena Espanjan sitoutumista mahdollisiin lisätoimiin sen varmistamiseksi, että talousarvio on vakaus- ja kasvusopimuksen sääntöjen mukainen. Euroryhmä hyväksyi Espanjan DBP:stä julkilausuman, joka julkaistiin kokouksen jälkeen.

5. Euroryhmän työohjelma loppuvuodelle 2018

Hyväksyttiin euroryhmän työohjelma loppuvuodelle 2018.

6. Muut asiat

a) Italian uuden hallituksen politiikkaprioriteetit

b) Espanjan uuden hallituksen politiikkaprioriteetit

Euroryhmässä kuultiin vakiintuneeseen tapaan uusien hallitusten politiikkaprioriteeteista, tässä kokouksessa Italian ja Espanjan valtiovarainministerit kertoivat ohjelmistaan.

Euroryhmän laajennettu kokoonpano:

1. EMU:n syventäminen – kesäkuun eurohuippukokouksen valmistelu

Euroryhmän laajennetun kokoonpanon kokouksessa keskusteltiin EMU:n syventämisestä osana valmistautumista seuraavan viikon eurohuippukokoukseen. Keskustelun sisältöön vaikutti Ranskan ja Saksan 19.6. julkaisema deklaraatio, joka sisälsi maiden yhteisen ehdotuksen EMU:n vahvistamisen ja syventämisen keskeisistä jatkoaskelista. Ehdotukset sisälsivät näkemyksiä mm. Euroopan vakausmekanismin kehittämiseksi, pankkiunionin viimeistelemiseksi sekä euroalueen budjetin perustamiseksi. Deklaraatio ei varsinaisesti kokouksen asialistalla, mutta maat esittivät laajasti näkemyksiään siihen sisältyvistä asioista. Pankkiunionin viimeistely ja pääomamarkkinaunionin edistäminen saivat laajasti tukea, ml. Suomi. Ehdotus euroalueen budjetiksi jakoi euromaiden näkemyksiä osan antaessa ehdotukselle vahvan tuen, mutta joillain mailla oli selkeästi kielteinen kanta siihen. Suomi katsoi, että ensin olisi tärkeää pohtia mihin euroalueen budjettia

tarvitaan. Toinen selkeästi mielipiteitä jakava ehdotus liittyy yhteiseen eurooppalaiseen sosiaalivakuutusrahastoon, jonka hyötyjä ei pidetty selvänä ja lisäksi se saattaisi johtaa pysyviin tulonsiirtoihin, vaikka sitä ei alun perin haluttaisikaan. Kokonaisuutena deklaraatiota kuitenkin pidettiin hyvänä panoksena jatkotyöhön, jossa on paljon yksityiskohtia selvitettävänä.

Euroryhmän kokouksessa saatiin myös tietoa pankkiunionin viimeistelyssä aikaansaadusta edistymisestä kevään aikana. Eurohuippukokoukseen annetaan ensimmäinen seurantaraportti riskien vähenemisestä pankkisektorilla, jotta etenemistä voidaan arvioida riskien jakamisen edellytyksenä. Yhteisen kriisinratkaisuneuvoston (SRB), komission ja yhteisen valvontamekanismin (SSM) raporttia riskien vähenemisestä pidettiin hyvänä, mutta edelleenkin osa maista katsoi, että riskejä ei vielä ole vähennetty riittävästi, jotta voitaisiin siirtyä riskien jakamiseen. Suomi on katsonut olennaisiksi indikaattoreiksi mm. valtioriskikeskittymät ja niiden vakavaraisuussääntelykohtelu, järjestämättömien lainojen tasot, kriisinratkaisun toimintaedellytysten turvaaminen ja komission pankkitiedonannon päivittäminen ovat (E 95/2017 vp). Laajasta riskiä vähentäviä toimenpiteitä sisältävästä pankkisääntelypaketista saatiin neuvoston yleisnäkemys toukokuussa, mutta lainsäädännön lopullinen sisältö on tiedossa vasta Euroopan parlamentin kanssa käytyjen trilogineuvotteluiden jälkeen. Sen sisällön ei toivota neuvotteluissa vesittyvän.

Riskien jakamispuolen osalta keskusteltiin yhteisen kriisinratkaisurahaston yhteisestä varautumisjärjestelystä ja yhteisestä talletussuojasta (EDIS). Yhteisen talletussuojan osalta osa jäsenvaltioista toivoo siirryttävän keskusteluihin poliittisella tasolla, mutta ei pidä sitä vielä mahdollisena, koska riskien vähentämisessä ei ole edetty riittävästi.

Yhteisen kriisinratkaisurahaston yhteisestä varautumisjärjestelystä kesäkuun Eurooppa-neuvoston keskeinen tulos näyttää olevan periaatesopimus EVM:n yhteyteen rakennettavasta yhteisen kriisinratkaisurahaston varautumisjärjestelystä. Varautumisjärjestely olisi muodoltaan luottolimiitti ja se toteutettaisiin osana laajempaa EVM:n uudistusta. Edelleen keskeinen avoinna oleva asia liittyy varautumisjärjestelyn aktivoinnin päätöksentekomalliin. Jäsenvaltioiden välillä on edelleen eriäviä näkemyksiä liittyen päätöksenteon mahdollisen delegoinnin asteeseen. Myöskään varautumisjärjestelyn koosta ei vielä ole yhteistä näkemystä. Varautumisjärjestelyn käyttöönoton tarkempi aikataulu jätettäisiin kuitenkin tässä vaiheessa edelleen auki.

EVM:n toiminnan ja välineiden kehittämisestä kevään aikana käydyissä teknisen tason keskusteluissa ei ole saavutettu merkittävää edistystä. Keskustelujen odotetaan jatkuvan edelleen pitkälle syksyyn. Suomi korostaa tarvetta sisällyttää nykyiseen EVM-sopimukseen toimiva valtioiden velkajärjestelykehikko, jotta EVM:stä saataisiin entistä tehokkaampi kriisinratkaisuväline.

Suomen edustajat

VMI Orpo, PE Rislakki, AVS Saarenheimo ja virkamiesvaltuuskunta.

Asiakirjat

-

Liitteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi